

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 233 • Vychází 25. května 2023

Milí čtenáři,

letošní City Nature Challenge v Českých Budějovicích jsme si s dětmi užili. Pokud ještě nevíte, co ten anglický název znamená, jde o celosvětovou akci, při níž mají obyvatelé různých měst po jeden víkend dokumentovat biodiverzitu ve svém okolí. Nahrávají fotografie rostlin, živočichů a hub s pomocí mobilu nebo počítače do aplikace iNaturalist, která zapojeným městům počítá výsledky, takže se vlastně jedná i o soutěž. V té letošní zvítězila bolivijská metropole La Paz, jejíž obyvatelé nahráli neuvěřitelných 127 429 fotek, které patřily k 4 638 druhům.

V České republice se letos zapojila čtyři města.

Kromě Českých Budějovic ještě Praha, Brno a Uherské Hradiště. Českobudějovičtí účastníci nahráli celkem 2111 pozorování, která patří k 628 druhům, což je v pořadí zapojených měst 164. místo někde na úrovni Pamplony, Messiny nebo Santa Barbary. O čísla ale ani tolik nejde. City Nature Challenge je příležitost jít spolu ven, hledat v okolí zajímavé druhy a něco se naučit. A pokud se necítíte při určování jistí v kramflecích, nemusíte se bát, protože aplikace iNaturalist vám při nahrání fotky nabídne pravděpodobné možnosti. S určováním vám navíc pomohou ostatní uživatelé, kteří brouzdají fotografiemi a pomáhají je identifikovat.

Dívali jsme se doma na výsledky a zaujalo nás skoro jedenáct tisíc pozorování nahraných na území Ukrajiny, která se akce účastnila jako celý stát, nikoli na úrovni jednotlivých měst. Některá nahraná pozorování pocházejí téměř z frontové linie. Zájemci o přírodu vyfotili třeba kvapníka nedaleko Kramatorsku nebo otakárka ovocného v těžce zkoušeném Chersonu. I v tak těžké době, jakou Ukrajina už více než rok prožívá, se mnozí její občané zapojili do mezinárodního projektu sledování biodiverzity. Klobouk dolů!

A co udělalo radost nám? Třeba pozorování mezidruhového křížence dvou druhů kachen – poláka velkého a poláka chocholačky. Ne že by se takový hybrid nedal v přírodě potkat, ale alespoň my jsme ho ještě nikdy neviděli. A navíc to je krásné zvíře, což můžete z přiložené fotografie posoudit i sami.

Možná se příští rok k akci City Nature Challenge přidají i další česká města. Pokud ne, do přírody můžete jít jen tak, aniž byste k tomu potřebovali soutěžit. A kromě aplikace iNaturalist existují i další možnosti, jak se o svá pozorování podělit.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Rekreační satelit v Mokré má další problém: Krajský úřad zrušil regulační plán..... str. 13

Českobudějovické trávníky budou i letos kvést a bzučet

V Českých Budějovicích pomalu začínají seče městských trávníků. I letos byly vytipovány plochy, kde sečení nemusí být tak intenzivní. Tyto trávníky se nechají rozkvést a přilákají různé druhy opylovačů a dalšího hmyzu.

Extenzivně a mozaikově sečené trávníky, jak tyto plochy nejčastěji označujeme, se v Českých Budějovicích poprvé objevily v roce 2019. Vhodné plochy jsou vybírány odborníky ve spolupráci českobudějovickým magistrátem, a to především podle složení rostlinného společenstva a podle lokace ve vztahu k okolním stavbám a městské infrastruktuře. Dnes je na městských

pozemcích již necelá dvacítka takto kvetoucích trávníků a další přibývají na firemních pozemcích i v soukromých zahradách.

„Vyšší a kvetoucí městské trávníky mají velký potenciál pro ochranu přírody, a to nejen z hlediska podpory druhové rozmanitosti nebo opylovačů. Při srážkách lépe zadržují vodu, v obdobích letního sucha naopak brání nadměrnému vysoušení půdy, zmírňují městské klima nebo zachycují prach. Příliš často sečený trávník může tyto funkce plnit jen velmi omezeně,“ vysvětluje Lenka Štěřbová, která pracuje v Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd ČR a na podpoře kvetoucích trávníků v Českých Budějovicích se podílí od samého počátku.

V Českých Budějovicích jsou také pořádány odborné semináře s tematikou péče o veřejnou zeleň a přímo ve městě lze již ukázat plochy s příklady „dobré praxe“ v péči o městské trávníky. Od počátku se tématu věnuje také neformální skupina občanů a odborníků, která spolupracuje s magistrátem a některými firmami zajišťujícími údržbu veřejné zeleně, sleduje stav trávníků v průběhu celé sezóny a v neposlední řadě se věnuje i osvětě veřejnosti.

Vědci a ochránci přírody provádějí na extenzivně sečených trávnících pravidelné biologické průzkumy, které jsou zaměřené na rostliny a vybrané skupiny hmyzu. Do loňského průzkumu byly zahrnuty všechny lokality kvetoucích trávníků v Českých Budějovicích. Ke každé ploše byla navíc vybrána kontrolní plocha v blízkém okolí, která je sečena běžným způsobem.

„Výsledky průzkumů od počátku potvrzují, že kvetoucí trávníky mohou hrát v podpoře opylovačů a ochraně hmyzu velkou roli. V rámci monitoringu kvetoucích trávníků sledujeme dlouhodobě denní motýly,

blanokřídlý hmyz a býložravé brouky. Ve všech sledovaných skupinách si extenzivně a mozaikově sečené trávníky vedou výrazně lépe," shrnuje dosavadní výsledky Jiří Řehounek z Cally, který biologické průzkumy koordinuje.

Další informace lze najít na webu Příroda ve městě: <http://calla.cz/prirodavemeste/>. Neformální skupina na podporu kvetoucích trávníků informuje od počátku všechny zájemce o tematiku na Facebookovém profilu Rozkvetlé trávníky v ČB: https://www.facebook.com/chcememotyly/?hc_ref=ARQTH_mu0gW-C9j0FnsI6RQEnQv25gf5kti_As0MLDIIWwz5KW2sqbj8wQ-Ffaf-urA&fref=nf&tn=kC-R

Tisková zpráva Cally

Nejčastější námitky ke kvetoucím trávníkům ve městech (a jak jim čelit)

Už několik let se v českých městech nechává část travnatých ploch sekat méně často, aby mohly rozkvést. Připouštíme, že se nám tento trend líbí a že ho aktivně podporujeme. Ačkoli se setkáváme obvykle s kladnými reakcemi veřejnosti, existují vůči extenzivně sečeným trávníkům také námitky a některé stále dokola opakované mýty. V tomto textu se pokusíme vysvětlit, jak je to s nimi doopravdy. Zároveň jej píšeme jako inspiraci pro další města a obce, která se rozhodnou pro kvetoucí trávníky, protože komunikace s veřejností je jedním z klíčových faktorů pro úspěch tohoto snažení.

1. Jenom se tam namnoží klíšťata!

Podle řady lidí podporují kvetoucí trávníky výskyt klíšťat, která si z nich lidé a jejich domácí mazlíčci odnášejí. Jde pravděpodobně o nejčastěji používaný argument proti méně častému sečení. Klíšťata však žijí hlavně tam, kde se pohybují jejich hostitelé. Mezi ně patří zejména volně žijící savci, případně ptáci. Nezáleží tedy příliš na výšce porostu nebo rozloze kvetoucího trávníku, jako spíše na tom, kolik "zvěře plné klíšťat" jím proběhne. Ať už kvůli potravě, odpočinku nebo úkrytu. A v tomto ohledu je situace ve městech zásadně odlišná od té ve volné nebo i v příměstské krajině. Jinak samozřejmě platí, že klíšťata se dají chytit opravdu leckde, včetně nakrátko posečeného městského trávníku, a musíme na ně zkrátka dávat pozor.

2. Zhorší se pylové alergie.

Kvetoucí trávníky prý ve městech trápí alergiky, protože se z nich uvolňuje pyl. To je zajisté pravda. Existují však i jiná řešení než permanentní preventivní sečení, které beztak nezabrání šíření pylů z jiných, městem nesečených ploch nebo šíření jiných pylových alergenů, jako je pyl dřevin. Významnou roli hraje v tomto případě dobré načasování seči trávníků, aby první seč proběhla před hlavní sezónou kvetení trav. I mozaikovou seč lze v tomto ohledu přizpůsobit a naplánovat tak, aby alergikům život neztěžovala. Krom toho včasná seč podporuje dvouděložné rostliny na úkor trav, což následně přispívá i k lepšímu prosazení kvetoucích bylin v trávníku.

3. Kvetoucí trávníky přilákají včely, hrozí žihadla.

Setkali jsme se i s tím, že se některé maminky bojí, aby jejich dítě na kvetoucím trávníku nebodla včela. Tady nezbývá než souhlasit s tím, že včel je na takových místech více, a dodat, že je to tak dobře. Účelem

kvetoucích trávníků je podpořit opylovače a jiný hmyz. Pokud se proto někdo bojí včelího žihadla, měl by se takovým místům raději vyhnout.

4. Na posečených trávnicích najdou snáze potravu ptáci.

Když trávník posečete, sletí se na něj z okolí množství ptáků, kteří tam sbírají potravu. Lidé pak mají pocit, že ptákům časté sečení prospívá, neboť jim přináší více potravy. To ovšem platí pouze velmi krátkodobě. Posečení spousta hmyzu nepřežije nebo se při něm zraní a stane se snadnou kořistí. Navíc nezanedbatelná část bezobratlých se odveze a zlikviduje spolu

s posečenou hmotou. Zbýlý hmyz se pak v posečeném trávníku nemá kde uplatnit a jeho vývojový cyklus je do velké míry narušen. Hmyzožravým ptákům proto vyhovují kvetoucí trávniky, které poskytují hmyzu vhodné podmínky pro život a ptákům pak dlouhodobý dostatek potravy.

5. Trávniky by se neměly kosit vůbec.

Pokud chceme kvetoucí trávniky, a to nejen ve městech, kosit je musíme. Ale s rozmyslem, s počtem sečí přizpůsobeným typu trávníku, s ohledem na aktuální počasí a pokud možno mozaikově. Pokud bychom přestali trávniky kosit úplně, sice nějakou dobu pokvetou, ale postupně v nich převládnu agresivnější druhy trav, nalétnou dřeviny a v našich podmínkách by postupně zarostly lesem. Úplné nesečení je tedy pro trávník zpravidla větší problém než sečení častější.

6. Mulčování trávníku prospívá.

U mulčování platí, že záleží na tom, co od trávníku vlastně chceme. Pokud by měl pěkně kvést a pomáhat opylovačům, tak rozhodně mulčování nedoporučujeme, protože podpoří trávy na úkor kvetoucích bylin. Posečenou biomasu proto doporučujeme z plochy odvážet. Z pěkných trávníků může dobře posloužit i jako nasušené seno, případně ho lze využít ve formě tzv. zeleného sena při zakládání nových kvetoucích trávníků.

7. Nesečené trávniky jsou nehezké.

Podle některých lidí nevypadají neposečené trávniky hezky. Jsou přerostlé a neupravené, zatímco pažit wimbledonského stříhu lahodí oku. Každý máme právo na svůj názor a estetika je ve městech důležitá. I krátce střížený pažit má na určitých městských plochách svoje opodstatnění, a jeho ctitelé budou mít jistě i nadále co obdivovat. Ve většině měst se však najdou také plochy, kde mohou být udržované rozkvetlé louky s bzučícími včelami a poletujícími motýly, které obdivuje zase jiná část obyvatel.

Přejeme všem kvetoucí a bzučící trávniky ve městech, zahradách i volné krajině.

Jiří Řehounek, Klára Řehouňková & Lenka Štěrbová

Calla a ZŠ Ledenice zahajují projekt na ochranu přírody v ledenické pískovně

Calla zahájila nový projekt spojený s přírodovědně zajímavou pískovnou u Ledenic. Bude na něm spolupracovat s ledenickou základní školou.

Ochranou ohrožených druhů a vzácných společenstev v ledenické pískovně se Calla zabývá dlouhodobě. Biologický průzkum pískovny odhalil v minulých letech výskyt mnoha chráněných a ohrožených druhů. Mimo jiné zde žijí i všechny tři jihočeské druhy čolků, tedy čolek velký, obecný a horský, kuňky a další obojživelníci. Z plazů se vyskytuje ještěrka obecná, ještěrka živorodá, užovka obojková a zmije obecná. Z mnoha hmyzích skupin

jmenujme především svižníky, majky, samotářské včely a vosy, vážky, vodní brouky a ploštice aj. I mezi nimi najdeme řadu ohrožených druhů.

„Mezi lety 2018 a 2021 jsme v pískovně vytvořili s pomocí těžké techniky několik nových tůní. Čas od času je třeba v pískovně také vyřezat náletové dřeviny, které by jinak zarůstaly místní písčiny a mokřady. Právě ochrana a obnova těchto stanovišť je v ledenické pískovně naším hlavním cílem. Pískovnu ale využíváme také v ekologické výchově a instalovali jsme v ní informační tabuli,“ shrnuje dosavadní aktivity Jiří Řehounek, který má v Calla na starosti projekty na ochranu pískoven.

Součástí zahájeného projektu nebude jen pokračování biologického průzkumu, ale i projektový den pro ZŠ Ledenice, při němž se žáci zapojí přímo do ochrany lokality, nebo přírodovědná exkurze pro veřejnost.

„Důležitou součástí výuky na naší škole je prožitková terénní výuka a poznávání přírody v okolí školy. Snažíme se žáky aktivně zapojit do ochrany cenných biotopů a poznávat v terénu rostliny a živočichy. V pískovně třeba lovíme a určujeme vodní bezobratlé živočichy. Nevadí, že se žáci trochu umažou od bláta a zapotí. O to víc si budou do budoucna pamatovat,“ uvádí učitelka přírodopisu na Základní škole Ledenice Mgr. Helena Jaloševská.

Projekty ochrany přírody v Pískovně Ledenice realizuje Calla dlouhodobě ve spolupráci s Městysem Ledenice a Pedagogickou fakultou JU. Další informace a tipy na výlety nejen do zajímavých jihočeských pískoven najdou zájemci o turistiku, cykloturistiku, geocaching, geologii, fotografování či pozorování přírody na webu „Objevte svou pískovnu“ (<http://www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu/>). Mimo jiné se zde dozvědí, že Pískovna Ledenice je také zajímavou geologickou lokalitou.

Tisková zpráva Cally

Veřejná konzultace nové klimatické a energetické strategie Česka vážne

Greenpeace ČR nabízí nástroj pro připomínkování veřejnosti

Česko připravuje zásadní strategické dokumenty, které mají popsat cíle a postup v oblasti ochrany klimatu a transformace energetiky. Veřejná konzultace přípravy prvního z nich, nového Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu (NECP - National energy and climate plan) ale vážne. Ministerstvo průmyslu a obchodu ji [spustilo](#) teprve minulý týden. Připravený návrh strategie má přitom Česká republika odeslat Evropské komisi do konce letošního června. Nevládní organizace sdružené v Klimatické koalici zpracovaly na základě formuláře veřejné konzultace shrnutí svých priorit k připravované strategii. Veřejnost ho [najde](#) na webové stránce Klimatické koalice.

Kromě veřejné konzultace může nyní veřejnost upozornit také na nedostatky celého procesu. [Webový nástroj](#), který k tomu může využít, připravila organizace Greenpeace ČR.

Veřejná konzultace je povinnou součástí přípravy strategického dokumentu, musí proto splňovat určitá právní kritéria definovaná Evropskou komisí. Ministerstvo průmyslu a obchodu k veřejné konzultaci zatím s tříměsíčním zpožděním oproti původním plánům pouze vydalo tiskovou zprávu a vyvěsilo formulář pro připomínky na webové stránky.

Veřejnost o celém procesu přípravy dokumentu ministerstvo dosud vůbec neinformovalo a potřebné informace nebyly zveřejněny ani společně s formulářem. Otázky přitom předpokládají znalost již stávajících, rozsáhlých strategických dokumentů.

Právě spuštěná konzultace obsahující šest otevřených otázek všeobecného charakteru by měla být teprve první fází veřejného připomínkování. Druhou fází by mělo být komentování připraveného textu dokumentu. O jeho spuštění a průběhu ale dosud také nejsou k dispozici žádné informace.

Veřejnost má nyní prostřednictvím webového nástroje Greenpeace ČR možnost napsat přímo na Ministerstvo průmyslu a obchodu a dát jim vědět, že má zájem se do aktualizace zásadního strategického dokumentu aktivně zapojit a podat vlastní připomínky.

Příprava nového NECP úzce souvisí také se souběžnou tvorbou nové Politiky ochrany klimatu v ČR a nové Státní energetické koncepce ČR. Ty přislíbila vláda aktualizovat do konce roku 2023, jak uvádí ve svém programovém prohlášení.

Petra Kolínská, pověřena vedením asociace Zelený kruh: *“Apelujeme na Ministerstvo průmyslu a obchodu, aby při projednávání těch nejdůležitějších dokumentů postupovalo v souladu s Metodikou participace NNO v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy. Konkrétně jde o to, aby veřejná konzultace byla oznámena s dostatečným časovým předstihem, s dostatečnou publicitou a vysvětlením širších souvislostí, včetně harmonogramu přípravy a schvalování strategie.”*

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku, říká: *“Klimatické strategie by měly směřovat ke splnění klimatických cílů, měly by ale také zohledňovat potřeby obyvatel a sociální*

dopady opatření. Bez skutečného zapojení veřejnosti do jejich tvorby hrozí, že strategie zůstanou pouze na papíře a nepřispějí dostatečně k řešení energetické chudoby a závislosti na fosilních palivech.”

Miriam Macurová, vedoucí klimatické kampaně Greenpeace ČR, říká: *“Je nepřijatelné, že Ministerstvo průmyslu a obchodu nemá adekvátní komunikační strategii pro efektivní zapojení veřejnosti do přípravy tak zásadního dokumentu, který určí podobu energetické transformace a ochrany klimatu v ČR. Ten bude mít navíc přímé dopady na životy lidí, proto je nevyhnutné, aby o jeho přípravě věděli a měli k dispozici všechny potřebné informace. Proto jsme připravili nástroj, kterým lidi můžou dát najevo svůj zájem se procesu aktualizace dokumentu zúčastnit a přímo podat své připomínky.”*

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká: *“Průzkumy veřejného mínění opakovaně a potvrzují, že lidé jasně preferují rozvoj obnovitelných zdrojů a úspory energie, jako priority energetické koncepce státu. Naopak prodlužování provozu uhelných dolů a elektráren či obnovení dodávek plynu z Ruska si přeje jen málokdo. Ministerstvo by se tedy ve veřejné konzultaci mělo zaměřit hlavně na to, co lidé potřebují od státu, aby mohli využívat čistou energii a srazit svoji spotřebu.”*

Tisková zpráva Centra pro dopravu a energetiku, Greenpeace ČR, Hnutí DUHA, Calla, Zeleného kruhu a Klimatické koalice

Proběhlo první jednání k energetické a klimatické strategii

Ekologické organizace razí rozvoj obnovitelných zdrojů, úspory a zapojení veřejnosti

Druhého května proběhlo první jednání Platformy a Komise pro strategie v oblasti energetiky a klimatu na Ministerstvu průmyslu a obchodu za účasti ministra průmyslu a obchodu Jozefa Síkely, generálního ředitele firmy ČEZ a viceprezidenta Svazu průmyslu a dopravy Daniela Beneše či zástupců Ministerstva životního prostředí a dalších resortů. Ministr Síkela potvrdil, že chce konec uhlí do roku 2033, rozvoj obnovitelných zdrojů energie (OZE) a úspory energie. Trvá však také budování na nových jaderných reaktorů.

Ekologické organizace zastupuje v Platformě jejich asociace Zelený kruh, která vznesla na úvodním jednání zejména požadavek, aby energetická a klimatická strategie vycházela ze strategických potřeb ČR. Evropské cíle by měly podle asociace sloužit jako minimální požadavky, které může ČR v mnoha oblastech překonat. Podle ekologických organizací je v zájmu ČR dosáhnout maximálních úspor energie (a tedy i účtů domácností, obcí či podniků), posílit soběstačnost domácností, obcí a firem pomocí rychlejšího rozvoje OZE a zajistit rychlejší odklon od dovozu energetických surovin z rizikových oblastí. Ekologické organizace také žádají jasný plán zapojení veřejnosti do připomínkování jednotlivých fází tvorby energetické a klimatické strategie. Ministerstvo průmyslu a obchodu přislíbilo předložit plán zapojení veřejnosti a slíbilo vycházet z odborného modelování české energetiky. Další jednání se má konat za dva týdny.

Platforma a Komise by podle ekologických organizací měly usilovat o to, aby Česko získalo opravdu moderní energetickou koncepci, která se zaměří na otevírání trhu novým

řešením a zajištění infrastruktury a kapacit pro rozvoj obnovitelných zdrojů. Koncepce musí narýsovat odklon od uhlí do roku 2033, ale počítat i s rychlejším scénářem (před rokem 2030), na nějž upozorňují například experti [ČEZ](#) nebo [Sokolovské uhelné](#). Mezi pilíři moderní udržitelné energetiky nesmí chybět zahrnutí všech sociálních skupin a všech regionů do spravedlivé transformace energetiky. Energetická bezpečnost by měla být založena na posilování soběstačnosti rodin, obcí a firem a zároveň posílení evropského propojení energetiky. Strategii také nelze fixovat na stavbu nových drahých a problematických jaderných reaktorů.

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, který na dnešním jednání zastupoval ekologické organizace, říká: *“Cílem energetické a klimatické strategie nemá být minimální obhajitelné příspěvní České republiky k cílům EU. Je náš bytostný zájem maximálně rozvíjet obnovitelné zdroje a co nejvíce srazit plýtvání energií. Závislost na fosilních palivech, klimatická krize a sociální a ekologické dopady tohoto stavu jsou i naše domácí problémy. Je dobře, že ministr průmyslu chce konec uhlí 2033. Na náhradu jádrem bych však nevsadil a rozhodně s ní nemůžeme pracovat jako s jedinou variantou.”*

Miriam Macurová, vedoucí klimatické kampaně Greenpeace ČR, říká: *“Po dnešním jednání stále není jasný plán pro zapojení veřejnosti do procesu připomínkování energetické a klimatické strategie ČR, které je základní podmínkou transparentnosti celého procesu. Je proto nevyhnutelné, aby ministerstvo průmyslu plán zapojení zveřejnilo co nejdříve, aby byla veřejnosti umožněna efektivní účast vzhledem na deadline pro odevzdání Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, který je Evropskou komisí stanoven na konec června.”*

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku, říká: *“Česká republika by měla být v otázkách transformace energetiky a klimatických cílů ambiciózní a využít aktualizace Státní energetické koncepce mimo jiné k ukončení mnoha let stagnace v rozvoji obnovitelných zdrojů. Na transformaci energetiky je k dispozici rekordní množství finančních prostředků, což je příležitost, která se již nemusí nikdy opakovat.”*

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, doplňuje: *“Nadcházející modelování možných budoucích podob české energetiky by nemělo být podmiňováno stavbou nových velkých i malých atomových reaktorů. Potřeba rychlého snížení emisí skleníkových plynů, rozumná ekonomická návratnost nebo například posilování nedostatečné energetické efektivity našeho hospodářství by mělo mít přednost před sny politiků, že se Česko stane novým jaderným tygrem Evropy.”*

Tiskový komentář členských organizací Zeleného kruhu zabývajících se energetikou

Lidé podle průzkumu očekávají rozvoj OZE a úspory energie. Uhlí a ruský plyn v energetické koncepci ČR nechtějí

Průzkum veřejného mínění provedený společností OMG v březnu 2023 ukázal, že největší část lidí (58,4 %) by volila pro energetickou strategii ČR jako priority rozvoj OZE a na druhém místě (47,8 %) úspory energie. Na třetím až pátém místě (mezi 33 a 35 % respondentů) jsou požadavky jako posílení elektrického vedení, aby mohly být bez problémů připojovány střešní fotovoltaiky, rozšiřování komunitní energetiky a výstavba nových jaderných reaktorů. Malou podporu (13 %) má naopak obnovení dodávek zemního plynu z Ruska.

Pokud měli respondenti určit jednu prioritu, pak největší podíl lidí (22,2 %) volí opět rozvoj OZE, druhý největší pak výstavbu jaderných reaktorů (16,6 %) a třetí jsou úspory energie (14,6 %). Naopak prodloužení provozu uhelných dolů a elektráren označilo za prioritu jen 5,4 % respondentů.

Začít scházet by se měla Platforma a Komise pro strategie v oblasti energetiky a klimatu, které [vláda zřídila](#) při schválení východisek Státní energetické koncepce ČR. Komisi mají tvořit zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva životního prostředí a dalších ministerstev, Úřadu vlády ČR

a Energetického regulačního úřadu. Platformu pak doplňují zástupci Svazu průmyslu a dopravy ČR, Hospodářské komory ČR, asociace ekologických organizací Zelený kruh, Asociace krajů ČR a Svazu měst a obcí ČR.

Ekologické organizace budou - stejně jako dříve do vládou již schválených východisek energetické koncepce - prosazovat, aby se energetická koncepce státu zaměřila na otevírání trhu novým řešením a zajištění infrastruktury a kapacit pro rozvoj obnovitelných zdrojů, zajištění odklonu od uhlí do roku 2033 a oživení uhelných

regionů, zahrnutí všech sociálních skupin do spravedlivé transformace energetiky a založení energetické bezpečnosti na evropském rozměru bez fixování se na stavbu nových drahých a problematických jaderných reaktorů.

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, který bude na dnešním jednání zastupovat Zelený kruh, říká: *“Postoje lidí v ČR celkem jasně preferují rozvoj obnovitelných zdrojů a úspory energie, jako těžiště nové energetické koncepce našeho státu. Naopak prodlužování provozu uhelných dolů a elektráren či obnovení dodávek plynu z Ruska si přeje jen málokdo. Vláda tedy udělala dobře, že odklon od uhlí do roku 2033 je součástí zadání nastávající tvorby Státní energetické koncepce. Stejně tak by měla lidem vyjít vstříc a zaměřit koncepci ještě více na rozvoj obnovitelných zdrojů a úspory energie. V rámci Platformy pro strategii v oblasti energetiky a klimatu to budeme prosazovat.”*

Jaroslav Bican, koordinátor energetické kampaně Greenpeace ČR, říká: *“Oceňujeme, že ve vládních východiscích Státní energetické koncepce ČR se nachází naprostý útlum využívání uhlí pro výrobu elektřiny a tepla do roku 2033. Nelze však zapomínat ani na samotnou těžbu uhlí, pokud chceme splnit naše klimatické závazky a dosáhnout cíle klimatické neutrality do roku 2050. Vláda se v programovém prohlášení zavázala vytvářet podmínky pro odklon od uhlí do uvedeného roku, tento odklon ale musí zahrnovat i konec těžby, jinak o žádný odklon nepůjde. Je proto důležité, aby Platforma a Komise prosadili do energetické koncepce státu konkrétní nástroje, aby se uhlí do roku 2033 přestalo nejen spalovat v elektrárnách, ale i těžit.”*

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku, říká: *“Česko má obrovský nevyužitý potenciál obnovitelné energie a podle výsledků průzkumu mají obnovitelné zdroje i širokou podporu veřejnosti. Zatím ale stále chybí promyšlená strategie, která by Česko k čisté energetice založené na obnovitelných zdrojích skutečně nasměřovala. Příprava nové Státní energetické koncepce je velkou příležitostí, jak tohle změnit.”*

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, doplňuje: *“Vládou schválená východiska předem preferují silný rozvoj jaderné energetiky, který je ale založen zejména na přáních politiků, nikoliv na reálných možnostech ekonomiky či realizačních firem. Rozhodně pak nestojí na potřebě rychle snížit emise skleníkových plynů a připravit naši energetiku na využití potenciálu, který nabízí obnovitelné zdroje. Proto budeme chtít, aby předem daný růst podílu jaderných elektráren nebyl povinným zadáním do modelování možné podoby budoucí energetiky.”*

Společná tisková zpráva členských organizací Zeleného kruhu zabývajících se energetikou: Hnutí DUHA, Centra pro dopravu a energetiku, Calla a Greenpeace ČR

Senát schválil stavební zákon. I přes živou debatu senátorů, zůstanou práva občanů na ochranu přírody osekáná

Senátoři schválili novelu stavebního zákona a souvisejících zákonů v podobě, jakou jim předala Poslanecká sněmovna. Přestože opravuje mnohé chyby verze Babišovi vlády, hlavní ideou je především zrychlení povolování staveb stejně jako v původním návrhu. Posílení ochrany životního prostředí, ani právo občanů vznášet námitky v procesu povolování staveb s dopady na přírodu a krajinu, nepřinese. O důležitosti práva veřejnosti na ochranu životního prostředí v procesu výstavby byla v Senátu živá diskuze, pozitivně se o ní vyjadřovali senátoři napříč politickými stranami. Přesto nakonec většina senátorů podpořila přijetí balíčku zákonů beze změn.

Namísto současného systému – územního a stavebního (příp. společného) řízení, budou nyní obě povolení nahrazena jedním. Velkou novinku ve stavebním právu představuje jednotné environmentální stanovisko. To by mělo zajistit, že dopady stavebního záměru na životní prostředí budou posouzeny společně, a nebudou se tak zavírat oči před kumulací dílčích negativních vlivů. Současně bude posuzování nadále probíhat na odborech životního prostředí mimo stavební úřad. Velkou slabinou celého konceptu je však tzv. fikce souhlasu. Ta znamená, že pokud se orgány životního prostředí nevyjádří v předepsané lhůtě 30/60 dnů, má se za to, že souhlasí bez podmínek.

„Je opravdu potřeba zrychlit povolování staveb, nemělo by to ale být na úkor životního prostředí nás všech. Zatímco stavba by se zdržela v řádu měsíců, zásahy do životního prostředí mohou být nenapravitelné. Kvůli fikci souhlasu může být nějaká stavba povolena jen proto, že ji nestihl příslušný orgán zamítnout. A občané nebudou mít – s výjimkou kácení stromů a výskytu zvláště chráněných druhů – možnost ani podat námitky,“ varuje Anna Vinklárková z organizace Arnika.

Účast veřejnosti při povolování staveb zvyšuje kvalitu projektů, je prevencí korupce a pomáhá chránit životní prostředí zejména tím, že je zohledněna místní znalost obyvatel. Vláda ale na podzim předložila verzi stavebního práva, dle které by veřejnost neměla vůbec žádné možnosti – a to přesto, že v programovém prohlášení slíbila naopak posilování práv veřejnosti. Následně poslanci schválili pozměňovací návrh, který umožní občanům prostřednictvím spolků podávat námitky v případě kácení stromů či výjimek ze zvláště chráněných druhů. A včera schválil tuto verzi i Senát – práva občanů na ochranu přírody a krajiny tak zůstanou velmi osekáná. Veřejnost nebude moci ovlivnit kácení stromů s obvodem pod 80 cm, ochranu krajinného rázu, sadů, luk, mokřadů, remízků či říčních a potočních niv bez dřevin.

“Vláda i parlament se spokojili jen s opravou největších zmetků v zákoně, který připravila Babišova vláda. Novela vůbec neřeší nejpodstatnější část přípravy jakékoli větší stavby, a tou je územní plánování. Na předpis, který by umožnil stavět bez průtahů, ale současně na základě široké dohody podložené konkrétními daty o stavu území, jak je obvyklé ve vyspělých státech, proto stále čekáme,“ uvedla Petra Kolínská ze Zeleného kruhu.

Novelu stavebního zákona a souvisejících zákonů plénum Senátu projednalo a schválilo 10. května.

Jediný senátorský klub SEN 21 a Piráti navrhl konkrétní úpravy zákona včetně účasti veřejnosti v povolování staveb s dopady na přírodu a krajinu. Účast veřejnosti na projednání v senátu kromě SEN 21 a Pirátů podpořily také senátorky Hana Kordová Marvanová (nestr. ODS a TOP09) a Jitka Seitlová (KDU-ČSL), naopak ostře proti účasti veřejnosti a spolků se vyjádřili senátorky Daniela Kovářová (nestr.), Jaromíra Vítková (KDU-ČSL) a Tomáš Töpfer (ODS a TOP-09). Většina senátorů se nakonec přiklonila k návrhu schválit balíček zákonů v podobě, kterou podpořila Poslanecká sněmovna jednohlasně 24. března 2023. Stavební zákon a zákony související vstoupí v účinnost k 1. lednu 2024.

Tisková zpráva Arniky a Zeleného kruhu

Ekologické organizace se setkaly s prezidentem Petrem Pavlem

Díky společnému setkání při příležitosti Dne Země se po 20 letech znovu otevírá společný dialog mezi ekologickými nevládními organizacemi a prezidentem republiky. Tématem byla role neziskových organizací ve společnosti a jejich zapojení při tvorbě a implementaci veřejných politik. Prezident a ekologické organizace shodně vnímají význam ekologie a potřebu ukazovat praktická řešení, dohodli se také na konkrétních krocích další spolupráce.

Obě strany se shodly na zájmu nastolovat témata životního prostředí a spolupracovat v rámci prezidentových návštěv v regionech. Pražský hrad by se také mohl stát místem pro celospolečenská setkávání k tématům ochrany přírody, klimatu i zelené transformace české a evropské ekonomiky, jít vlastním příkladem a přispět k environmentálnímu vzdělávání a osvětě.

“Zelený kruh i Klimatická koalice a jejich členské organizace jsou připraveny prezidenta v těchto ohledech podpořit, nabídnout svou širokou expertizu a dál rozvíjet spolupráci”, potvrzují zástupci Zeleného kruhu a Klimatické koalice Michal Novotný a Barbora Kachtík Valešová.

“Dnešní environmentální výzvy mají většinou globální rozměr a jejich řešení vyžaduje i globální spolupráci. S prezidentem Pavlem jsme se shodli, že je klíčové, aby jako hlava státu akcentoval na schůzkách se zahraničními protějšky kromě ekonomické spolupráce a bezpečnostních otázek i ochranu životního prostředí, klimatickou krizi a úbytek biodiverzity,” říká Zahide Tuğba Şenterzi, ředitelka Greenpeace ČR.

Na programu byla také debata k tématům ochrany přírody a krajiny, biodiverzity. *“Téma zničené půdy a lidským hospodařením zdevastované krajiny a lesů je mezi lidmi živé, máme zde ambiciózní závazky na globální i evropské úrovni, ale adekvátní akce české státní správy stále chybí. Problémem je malá schopnost ministerstev se domluvit mezi sebou a jejich podléhání zájmům firem, kterým jde především o krátkodobý zisk.”* řekla Anna Kárníková, ředitelka Hnutí DUHA.

Dalším tématem byl odklon od fosilních paliv a udržitelná doprava. Edvard Sequens, energetický konzultant v Calle – Sdružení pro záchranu prostředí řekl: *„Potěšilo nás, že se prezident Petr Pavel hlásí k potřebě ochrany klimatu a s tím související ekologické modernizace našeho hospodářství. Připomněli jsme mu potřebu zásadní transformace naší energetiky, která musí být rychlá, ambiciózní, s evropským*

rozměrem a zároveň sociálně spravedlivá.”

Petra Syrová, předsedkyně organizace Pěšky městem doplnila, že *“součástí transformace dopravy musí být i podpora pěší a cyklistické dopravy v souladu s konceptem měst krátkých vzdáleností.”*

Zelený kruh sdružuje 91 ekologických nevládních organizací působících v České republice. Asociace se věnuje plošnému monitorování zákonů a politik, koordinuje legislativní kampaně a poskytuje aktivní podporu při advokační činnosti zaměřené na zachování kvalitní ochrany životního prostředí a vysoké úrovně občanských práv v rozhodovacích procesech. Více informací naleznete na www.zelenykruh.cz/onas.

Klimatická koalice je platformou českých nestátních neziskových organizací i neformálních iniciativ, které se zabývají zejména ochranou klimatu a životního prostředí, zmírňováním klimatické krize a přizpůsobováním se jejím dopadům, společenskými aspekty klimatické krize, rozvojovou spoluprací a humanitární pomocí. Vznikla v roce 2007 a dnes sdružuje 60 organizací. Informace o Klimatické koalici najdete na <https://klimatickakoalice.cz/>.

Společná tisková zpráva Zeleného kruhu a Klimatické koalice

Zákon o úložišti prošel prvním čtením v Poslanecké sněmovně, obce doufají v jeho změnu

Prvním čtením v Poslanecké sněmovně prošel [„Návrh zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu“](#), projednán má být v Hospodářském výboru a ve Výboru pro životní prostředí. Obce a spolky sdružené v Platformě proti hlubinnému úložišti, ale i další dotčené obce usilují o přijetí takových pozměňovacích návrhů, které zajistí respektování zájmů obcí a jejich občanů, jak je požaduje i nový atomový zákon. Podoba dlouho očekávané legislativní normy, jak ji již 11. ledna přijala vláda, tento požadavek naplnit nemůže. Upozornili na to také starostky a starostové i stovky obyvatel obcí na akcích Dne proti úložišti, které se na čtyřech lokalitách vybraných pro hledání úložiště uskutečnily v sobotu 15. dubna.

Požadavek obcí na spolurozhodování o tak mimořádné stavbě je princip běžně používaný v mnoha demokraticky vyspělých zemích a rozhodně pak v těch, kde již pokročili v povolování úložiště, jako je [Finsko](#) nebo [Švédsko](#). V České republice představitelé obcí reálně nemají příliš možností, jak obhajovat zájmy svých občanů při hledání místa pro úložiště. Posílení jejich práv by mohlo pozitivně posunout dnešní kontroverzní proces.

Dotčeným samosprávám se rovněž nelíbí, že Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) spustila proces povolování průzkumných území pro geologické práce před tím, než byl zákon přijat. Tato správní řízení tak proběhnou podle dnes platných zákonů a ne podle projednávaného zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu.

Antonín Seknička, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: *„Pokud by byl zákon přijat v nezměněné podobě, neměla by vyjádření postižených obcí potřebnou váhu a prakticky žádný význam. Opravdové posílení práv samospráv je nutností. Shromáždění občanů na Dni proti úložišti připomnělo, jak velký vliv na lokality případná stavba bude mít. Mnoho občanů je stále překvapováno, že výstavba se nedotkne jen obcí jmenovaných v oficiálních dokumentech, ale i okolních, které nikdy nebudou moci reagovat a nikdy se na ně nedostane i s případnými nejasnými kompenzacemi.“*

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Rekreační satelit v Mokré má další problém: Krajský úřad zrušil regulační plán

Rekreační satelit u osady Mokrá, která spadá pod Černou v Pošumaví, má další problém. Poté, co krajský úřad v únoru poslal tento developerský projekt do celého procesu posuzování vlivu na životní prostředí (EIA), rozhodl nyní tentýž úřad o zrušení regulačního plánu Mokré.

Investor, který chce rekreační areál v Mokré postavit, přitom využívá jakékoli příležitosti, aby se vyhnul konfrontaci s veřejností. Do zjišťovacího řízení v této souvislosti předložil záměr „ZTV Mokrá“ Chtěl tedy, aby státní orgány posoudily „základní technickou vybavenost“ tedy obslužné komunikace a sítě, nikoli výstavbu jedenasedmdesáti nových domů na okraji Mokré.

„Investor tvrdí, že v Mokré postaví areál pro rodinné bydlení, ačkoli každému musí být jasné, že jde o rekreační satelit, který by měl mít více obyvatel než stávající osada. I proto jsme podali na krajský úřad podnět k zahájení přezkumného řízení regulačního plánu Mokré,“ vysvětluje Evženie Nacházelová ze spolku Příroda pro Mokrou a dodává: „Krajský úřad během řízení zjistil, že regulační plán byl vydán v rozporu s územním plánem Černé v Pošumaví a jeho příprava byla zatížena procesními chybami. Musel ho proto pro nezákonnost a nepřezkoumatelnost zrušit.“

„Podle investora údajně dojde výstavbou rekreačního satelitu ke zlepšení podmínek obyvatel. Těch se však zapomněl zeptat. Záměr tak od počátku provází nejen nesouhlas občanů Mokré, ale i bagatelizace vlivu nové zástavby na migrující živočichy, krajinný ráz, kvalitu vody v Lipně, těsně sousedící CHKO Šumava i chráněné druhy,“ vypočítává Jiří Řehounek ze spolku Calla, který poslal připomínky do zjišťovacího řízení EIA a ochranou krajiny na Lipensku se dlouhodobě zabývá.

„Domníváme se, že rekreační satelit v Mokré je podobně jako další developerské projekty v rozporu s nově přijatou Územní studií krajiny Jihočeského kraje. Ve studii vypracované na objednávku Jihočeského kraje se výslovně uvádí, že na Lipensku by se nadále neměly nové stavby umísťovat do volné krajiny a měli bychom klást důraz nepobytové rekreační aktivity bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na přírodu a krajinu,“ říká Pavla Setničková Nováková ze spolku Lipensko pro život.

Spolek Lipensko pro život vystupuje proti nadměrné zástavbě v oblasti Lipenska. Vytvořil proto petici Za záchranu „jihočeského moře“ a okolní krajiny, kterou celkem podpořilo více než 4000 občanů. Petice požaduje hlavně přehodnocení plánů na další betonování lipenské krajiny. Velká část podpisů pochází také z polipenských obcí a jižních Čech. Některé obce v okolí Lipna však stále sázejí na podporu tvrdého turismu, který ničí krajinu a v důsledku poškozuje i její potenciál pro udržitelnou turistiku.

Nové rekreační satelity v přírodně cenných oblastech přitom čelí v poslední době stále větší kritice spolků i místních občanů a potýkají se s problémy při schvalování. Areál Karlovy Dvory u Horní Plané zastavil krajský úřad negativním stanoviskem EIA, záměr v Kovářově vrátil kraj investorovi k přepracování. Apartmánový komplex v Černém Údolí v Novohradských horách pak po protestech veřejnosti stáhl z procesu EIA samotný investor.

Tisková zpráva Příroda pro Mokrou, Lipenska pro život a Calla

Pokuta za nešetrnou těžbu v Kašperských horách problém nevyřešila

Správa NP Šumava udělila společnosti Kašperskohorské městské lesy pokutu 1,5 milionu Kč za devastaci lesů na území národního parku. Informoval o tom dnes Český rozhlas. Hnutí DUHA a šumavské spolky upozornily na vážné poškození lesů v národním parku loni v září. Hnutí DUHA je účastníkem řízení o omezení rušivé činnosti způsobené společností Kašperskohorské městské lesy, které však není dosud uzavřené. Hnutí DUHA nebylo účastníkem řízení o udělení pokuty a nemá jej proto k dispozici.

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů a divoké přírody Hnutí DUHA řekl: „Devastační těžba a brutální způsob odvážení dřeva v národním parku loni v létě způsobily vážné poškození lesů, lesní půdy a narušení vodního režimu v oblasti Pěnivého potoka pod Zhůřím a na několika dalších místech. Takové škody jsou těžko vyčíslitelné a penězi nenahraditelné. Udělená pokuta je proto spíše symbolická. Polovina té částky se navíc městu Kašperské Hory vrátí, protože obce jsou příjemcem poloviny výše pokut udělených v katastru jejich území. A vzhledem k cenám vytěženého dřeva se jim i přes udělenou pokutu těžba vyplatila. Důležitější proto bude, jaké z toho správa parku vyvodí další důsledky. Krom zákazu takové činnosti do budoucna by měla při další změně zonace převést větší část lesů v národním parku do přírodní zóny a chránit nerušený vývoj přírody, což je hlavním posláním národního parku.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Nejčastější příčinou úhynu dravců a sov v Česku za poslední století je zabití člověkem, zjistila rozsáhlá analýza

Čeští a slovenští ornitologové analyzovali data o úhynu u 24 druhů dravců a sov v letech 1913–2017. Výsledky ukázaly, že mezi hlavní příčiny úhynu dravců a sov v Česku patří přímé pronásledování člověkem, tedy otrávení, zastřelení či jiný způsob úmyslného usmrcení. Mnohé druhy navíc ohrožuje neúmyslná, takzvaná antropogenní úmrtnost, jako jsou střety s vozidly či usmrcení na drátech či sloupech napětí. Právě na řešení ptačí kriminality je potřeba se podle vědců zaměřit v budoucnu, abychom zajistili efektivní ochranu dravců a sov, z nichž mnohé druhy patří k ohroženým. Studii zveřejnil prestižní vědecký časopis Biological Conservation.

Dravci jsou významnou součástí suchozemských ekosystémů, slouží jako predátoři a indikátory změn a vlivu člověka na životní prostředí. Pomáhají strukturovat biologická společenstva a kontrolovat populace polních a lesních škůdců a zároveň plní důležité funkce v ekosystému, jako je odstraňování mřšin, a tím snižování možnosti přenosu patogenů. Globálně mnoha druhům dravců ale hrozí vyhynutí kvůli ztrátě či degradaci přirozeného prostředí z důvodu intenzivní lidské činnosti.

Tým vědců z Ústavu biologie obratlovců AV ČR, České společnosti ornitologické (ČSO), Kroužkovací stanice Národního muzea a Ústavu zoologie SAV analyzoval data ze šesti databází z let 1913–2017 s nálezy 24 443 úhynu dravců a sov 24 druhů. „Dravci a sovy jsou vrcholoví predátoři. Mnohé z nich zásadním způsobem ovlivňuje lidská činnost, od rušení, přes ničení životního prostředí až po usmrcení. Antropogenní úmrtnost, tedy ta, která je zapříčiněná člověkem a jeho, byť i neúmyslným vlivem, významně a dlouhodobě

působí na počty dravců a sov. Příčiny úhynů se však mohou v průběhu času měnit. Je proto důležité se na problematiku podívat ze širší perspektivy, abychom se mohli zaměřit na ochranu napříč všemi druhy dravců a sov," vysvětluje hlavní autor studie Martin Šálek z Ústavu biologie obratlovců AV ČR a ČSO.

Analýza ukázala, že zatímco přímé pronásledování člověkem dominovalo úmrtnosti dravců prakticky po celé minulé století, v posledních desetiletích nabývají na významu úhyny způsobené člověkem nepřímo. „Neúmyslná antropogenní úmrtnost, jako jsou střety s vozidly či usmrcení elektrickým proudem na drátech či sloupech napětí, se od roku 1913 do roku 2000 postupně zvyšovala, ale v posledních dvou desetiletích začala opět klesat. To lze přičíst různým ochranným opatřením, jako jsou úpravy sloupů elektrického vedení či zabezpečování a odstraňování různých typů pastí, jako jsou komíny nebo roury, ve kterých mohou uvíznout především sovy,“ sděluje spoluautor studie Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO.

Vědci také zjistili, že některé příčiny úmrtnosti se týkají určitých druhů ptáků více než jiných a lze je tak seřadit do několika skupin. „Pronásledování člověkem (střelba či cílená otrava) je nejčastější příčina smrti u dravců, kteří se dostávají do konfliktu s člověkem, například jestřába, orla mořského či luňáka červeného. Usmrcení elektrickým proudem postihuje především druhy žijící v zemědělské krajině, jako jsou poštolka obecná a káně lesní. A u většiny druhů sov je nejčastější příčinou úmrtí srážka s vozidlem, jde například o kalouse ušatého, sýčka obecného, puštika obecného a další. Nicméně na zmírnění silniční mortality dravců a ptáků obecně se vlastně nikdo moc nezaměřuje,“ doplňuje Martin Šálek.

Po roce 2000 se dokonce střety s vozidly dostaly na pomyslnou první příčku v příčinách neúmyslného usmrcení dravců a sov. „Naše zjištění naznačují, že úsilí o ochranu dravců a sov by se mělo zaměřovat jak na omezení přímého pronásledování, tak i na zmírnění úmrtnosti dravců a sov na silnicích,“ říká Martin Šálek.

Tisková zpráva ČSO

Stejnopohlavní pár i mezidruhovému páření. Sezónu čápů bílých v Česku zpestřují neobvyklá hnízdění

Hnízdění čápů bílých v Česku je v plném proudu. Dvě hnízda ale letos poutají pozornost veřejnosti i ornitologů více než jiná kvůli neobvyklým párům. V jihočeském Chýnově společně hnízdí dvě samice, které pečují o vejce, z nichž každá snesla čtyři. V kraji Vysočina v Horní Cerekvi potom bylo zaznamenané mezidruhovému páření samce čápa černého a samice čápa bílého. Do sledování čápích hnízd se v oblíbeném programu České společnosti ornitologické (ČSO) každoročně zapojují stovky dobrovolníků, kteří vkládají svá pozorování na stránku birdlife.cz/capi.

Od poloviny dubna tvoří pár dvě samice na hnízdě v Chýnově. Fakt, že jde o dvě čápičky, zjistil ornitolog Michael Strnad detailním sledováním kamery s [přímým přenosem](#). Oba ptáci totiž střídavě snášeli vejce až do finálního počtu osm. „Jedna ze samic je navíc okroužkovaná, takže víme, že jde o tu, která tady loni

vyvedla 3 mláďata. Loňský samec letos nepřiletěl. Nový pravděpodobně samec se sice na hnízdě také objevil a loňská samice se s ním dvořila, ale odletěl bez páření a už se neobjevil. Později nová samice vytrvale tokala na loňskou, až ji přijala a došlo i k opakovanému páření. Že jde o dvě samice, se prokázalo až snášením vajec," říká Strnad, který dění na hnízdě v Chýnově dlouhodobě sleduje.

Obě samice teď společně upravují hnízdo, vítají se, klapou zobáky a pečují o snůšku osmi vajec – takto vysoký počet vajec nebyl u čápů bílých v jednom hnízdě dosud zaznamenán. „Samice budou sedět na hnízdě zhruba do poloviny května, kdy by se měla líhnout mláďata. Bude velmi zajímavé sledovat, zda se z vajec něco vylíhne, protože čápi se páří na hnízdě, jinde je to vzácné, a tak je velká pravděpodobnost, že vejce jsou neoplozená," doplňuje Strnad.

Pro ornitology jde o první známý stejnopohlavní pár čápů bílých. „Mimo jiné i proto, že se to obtížně zjišťuje. Je to možné až nyní prostřednictvím kamer, kde vidíme, že obě snesly vejce. Pokud se vylíhnou mláďata, bylo by zajímavé zjistit, jaké budou mít genetické rodiče. Jde sice o neobvyklé hníždění, ale rozhodně nejde o první stejnopohlavní pár mezi ptáky. Někdy takové páry i vychovávají mláďata. Pouze to probíhá bez pozornosti kamer," vysvětluje Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO.

O 50 kilometrů dál v Horní Cerekvi pozorovali v polovině dubna na hnízdě páření samce čápa černého se samicí čápa bílého. V tomto případě nedošlo k zahrnutí, ale pouze k několika pářením. „Čápovi černému při kácení lesa zničili hnízdo, a tak se snažil o hníždění na nejbližším srovnatelně velkém hnízdě v okolí. Využil při tom momentů, kdy samec čápa bílého zrovna nebyl na hnízdě. Nyní už víme, že domácí samec definitivně vetřelce vyhnal, takže hníždění čápů bílých pokračuje," říká Stanislav Chvapil, vedoucí Skupiny pro výzkum brodivých ptáků ČR a SR při ČSO.

„Oba druhy čápů mají velice silnou vazbu ke svému hnízdišti. I čápi bílí, kteří spolu po řadu let hnízdí, jsou spíše věrní hnízdu než partnerovi," doplňuje Vermouzek.

Mezidruhové páření v Horní Cerekvi v průběhu dubna několikrát zdokumentoval Jan Ipri. „Společné hníždění čápa černého a bílého je výjimečné, ale občas k němu dochází. V Německu mají letos podobný případ, přičemž jde o samici čápa černého a samce čápa bílého. Bude zajímavé sledovat další průběh hníždění, a zda se z něj vůbec vylíhnou čápata. Prozatím totiž nevíme o tom, že by byl zdokumentovaný kříženec čápa černého a bílého. I proto je velmi důležité takové případy dokumentovat a vkládat veškeré dění na stránku birdlife.cz/capi. Díky tomu můžeme o čápech zjistit více, včetně těchto neobvyklých párů," vysvětluje Vermouzek.

Ornitologové zaznamenali od veřejnosti reakce, že taková hníždění jsou proti přírodě. „Takováto neobvyklá hníždění jsou vzácná, takže je nepovažujeme za normu. Ale v přírodě k nim dochází, takže je těžké tvrdit, že jsou proti přírodě. A už vůbec nemůžeme na zvířata a ptáky vztahovat měřítko lidské morálky. Příroda nás něčím překvapuje pořád, a občas tak, že je to až k neuvěření. Sledujme proto přírodu s velkou pokorou, k radě jevů může docházet čistě náhodně, anebo příčinu či účel vůbec neznáme – stejně jako u lidí," říká Vermouzek.

Tisková zpráva ČSO

Po uzávěrce: Na hnízdě dvou samic v Chýnově se klubou první ptáčata.

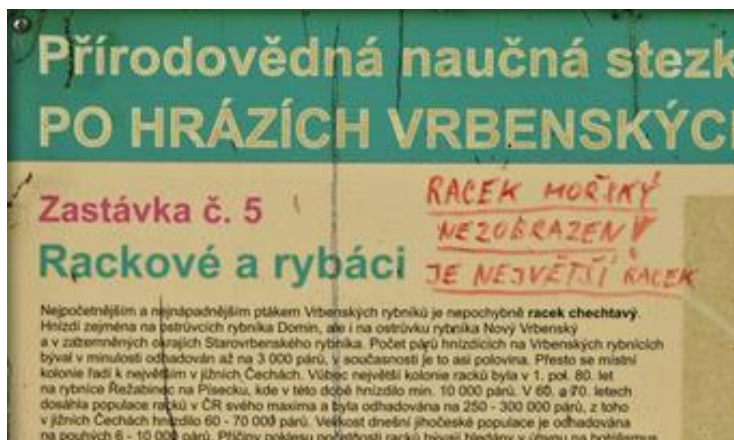
Mořský racek a racek mořský

„Racek mořský nezobrazen! Je největší racek“ připsal kdosi červeným fixem na informační tabuli u rybníka Domin, která je součástí naučné stezky po hrázích Vrbenských rybníků. Určitě tím nemyslel racka mořského, ale jen nějakého mořského racka nebo spíše nějakého zástupce ze skupiny tzv. velkých racků.

Velcí rackové se Evropou šíří poměrně krátkou dobu. U nás z nich hnízdí zejména racek bělohlavý, zbylé druhy jsou v hnízdní sezóně vzácnější a objevují se především během tahu a zimování. A patří mezi ně i onen racek mořský, který však byl na Vrbenských rybnících zastížen všehovšudy jednou, a to velice dlouho po vytvoření informační tabule.

Autorovi červeného nápisu přejeme na Vrbenských rybnících mnoho krásných pozorování racků chechtavých, černoškových, bělohlavých, středomořských, stříbřitých, bouřných, malých nebo žlutonohých. A možná výjimečně i mořských.

Jiří Řehounek

Země halám zaslíbená?

Jeden z dubnových dílů pořadu "Nedej se!" nese název "Země halám zaslíbená?" a hledá odpověď na otázku, zda chráníme dostatečně zemědělskou půdu před zástavbou. Mimo jiné se věnuje i situaci s úbytkem kvalitní zemědělské půdy kolem jihočeské dálnice D3, např. záměru skladového a výrobního areálu v Ševětíně. Na dokument se můžete podívat zde: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/223562248410009/>.

Jiří Řehounek

Probíhá sbírka na podporu vzniku Fotografického atlasu rostlin ČR

Laikům, ochranářům, studentům i odborníkům dlouhodobě chybí kriticky revidovaná fotografická publikace znázorňující vzhled a důležité určovací znaky všech rostlin vyskytujících se v České republice. Tuto mezeru má zaplnit Fotografický atlas rostlin České republiky, jehož vznik má za cíl spolek Fotografující botanici. Rádi bychom vás informovali o jeho činnosti, připravovaném Atlasu a požádali vás o podporu.

Kniha by měla obsahovat fotografické koláže asi 3100 druhů cévnatých rostlin současné české květeny včetně obrázků, které budou zachycovat důležité určovací znaky. Bude zahrnovat všechny původní druhy, běžně se vyskytující nepůvodní druhy a nejvýznamnější křížence, poddruhy a variety. Součástí budou i obtížně určitelné skupiny rostlin (např. kontryhely, jestřábníky, ostružiníky nebo pampelišky). Atlas bude obsahovat základní informace o jednotlivých druzích, např. délku života, životní formu, výšku, velikost

reprodukčních orgánů, výskyt v biotopech, stupeň ohrožení nebo schematickou mapku rozšíření v ČR. Bude obsahovat asi 3100 rostlin na více než 9 000 fotografiích. Spolupracují na ní botanici ze čtyř univerzit (včetně Jihočeské univerzity), dvou výzkumných ústavů (včetně Botanického ústavu AV ČR) a dvou muzeí. Zapojeno je přes 60 fotografů.

Na knize pracujeme převážně ve volném čase již od roku 2018. Navazujeme na úspěšný projekt Pladias (Databáze české flóry a vegetace, www.pladias.cz). Pomáhají nám i fotografové, kteří poskytují své snímky do profesionálních botanických databází. Vzorové stránky atlasu najdete na webu (www.fotoatlas-rostlin.cz), kde jsou přehledně zobrazeny všechny aktuální informace. Ty můžete sledovat také na facebookových stránkách (www.facebook.com/Fotoatlasrostlin). V současnosti máme k dispozici fotografie k vytvoření konečných koláží více než poloviny druhů, zatímco pro asi 270 druhů je zatím sháníme.

Rádi bychom připravili knihu na závěrečné korektury na začátek roku 2027. Do té doby potřebujeme pořídit fotografie všech druhů, ke kterým nemáme žádné snímky, sehnat kvalitnější nebo vhodnější fotografie asi 1100 druhů, musíme revidovat informace o vlastnostech a rozšíření rostlin atd. Rádi bychom vás požádali o finanční podporu veřejné sbírky, která má usnadnit vznik Atlasu: www.donio.cz/fotoatlas-rostlin-kniha-pojdme-to-dotahnout. Na sbírku ale máme jen necelé tři měsíce, bude ukončena 26. července 2023. Pomůže libovolná částka dle vašich možností. K vyššímu příspěvku si můžete vybrat také patronát nad skupinou rostlin (vámi oblíbeným rodem, čeledí apod.). Vznik Atlasu ale podpoří i pouhé šíření informací o sbírce mezi vaše příbuzné, přátele a známé. Pokud bude kampaň úspěšná a veřejnost projeví o knihu zájem, věříme, že politici a sponzoři přestanou váhat a podpoří její vznik také.

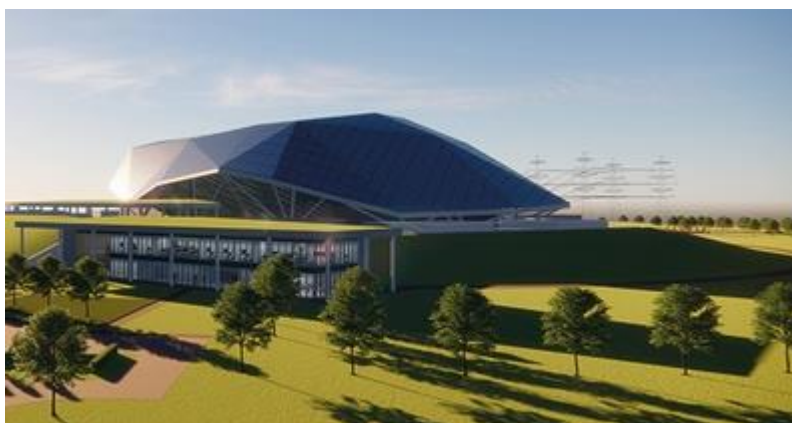
Za jakoukoli podporu velmi děkujeme!

Alena Lepší, Fotografující botanici, z. s.

Malé modulární reaktory – ještě jedna šance pro jaderný průmysl?

Profesor Steve Thomas z Greenwich University v článku pro Responsible Science komentuje současnou vlnu zájmu o malé modulární reaktory (zkráceně SMR – Small Modular Reactor). Článek se soustředí na plány britských dodavatelů, ale v mnoha ohledech je platný pro kontinentální Evropu nebo Severní Ameriku. Zkrácenou verzi nabízíme v českém překladu.

Na začátku roku 2023 oznámila britská vláda, že šest firem podalo žádost o posouzení svého konceptu malého modulárního reaktoru k jadernému dozoru. Tyto společnosti se tak přidaly ke konsorciu vedenému firmou Rolls Royce, jehož žádost již jaderný dozor posuzuje. Proces posouzení konceptu trvá čtyři až pět let, ale po jeho skončení se předpokládá, příslušný typ reaktoru může být kdekoli v Británii postaven,

pokud splní lokální kritéria. Mohlo by se zdát, že za několik let budou projekty malých modulárních reaktorů přibývat ve velkém množství. Jisté to ovšem zdaleka není. Technické, ekonomické i bezpečnostní překážky mohou být tak významné, že rozvoj celého sektoru zastaví hned v začátku.

Vyřeší malé modulární reaktory problémy jaderného průmyslu?

Pro debatu o malých modulárních reaktorech bude užitečné připomenout si dobu na začátku století, kdy jaderný průmysl deklaroval překonání potíží s prodražováním projektů a protahováním doby výstavby díky reaktorům generace III+. Ty byly koncepčně postaveny na rozšířených reaktorových typech, ale jejich výhodou měla být jednoduchá konstrukce, využití prvků pasivní bezpečnosti a možnost vyrobit významné konstrukční celky dodavatelských továrnách, což mělo ušetřit práci na staveništi. Proto měly být reaktory generace III+ bezpečnější, levnější a jednodušší z pohledu výstavby.

Ve stejné době jaderný průmysl plánoval vývoj reaktorů čtvrté generace, mezi něž patřily rychlé reaktory chlazené olovem nebo vysokoteplotní reaktory. Tyto typy, které nebyly ve dvacátém století nasazeny v komerčním měřítku, slibovaly například efektivnější využití paliva a snížení množství jaderného odpadu.

Po dvaceti letech je zřejmé, že reaktory generace III+ očekávání jaderného průmyslu nesplnily. Všechny projekty potkaly časové skluzu a navyšování nákladů v průběhu výstavby. V nejhorších případech, jako jsou projekty Olkiluoto a Flamanville došlo k trojnásobnému navýšení rozpočtu. Doba rozšíření reaktorů čtvrté generace se za dvacet let prakticky nepřiblížila.

V případě malých modulárních reaktorů je třeba brát v úvahu, že přes značné množství předkládaných konceptů jde vesměs o menší verze (výkon SMR se pohybuje od 3 do 500 MW) prověřených reaktorových typů nebo záměrů uváděných mezi reaktory čtvrté generace. Proč by měly vyřešit problémy, se kterými se technologie dosud potýkaly? V případě ceny také přicházejí o výhodu úspory z rozsahu – jeden velký reaktor s výkonem 1600 MW je minimálně na materiál méně náročný než deset reaktorů s výkonem 160 MW. Příslib nižší ceny a omezení problémů s výstavbou plyne výhradně z předpokladu, že se malý modulární reaktor bude vyrábět sériově ve větším počtu kusů. To ovšem vyžaduje splnění dalších podmínek, které projekty malých modulárních reaktorů odlišují od tradičních jaderných elektráren.

Jak dlouhá je cesta ke komerční nabídce malých modulárních reaktorů?

Stojí za připomenutí, že žádný typ malého modulárního reaktoru zatím není na trhu nabízen. Dosavadní zkušenosti ukazují, že dostat reaktor od fáze konceptu k reálné nabídce na trhu může trvat i více než deset let. Aby se některý typ SMR dostal do fáze, kdy jej bude možné u dodavatele objednat, musí splnit následující podmínky:

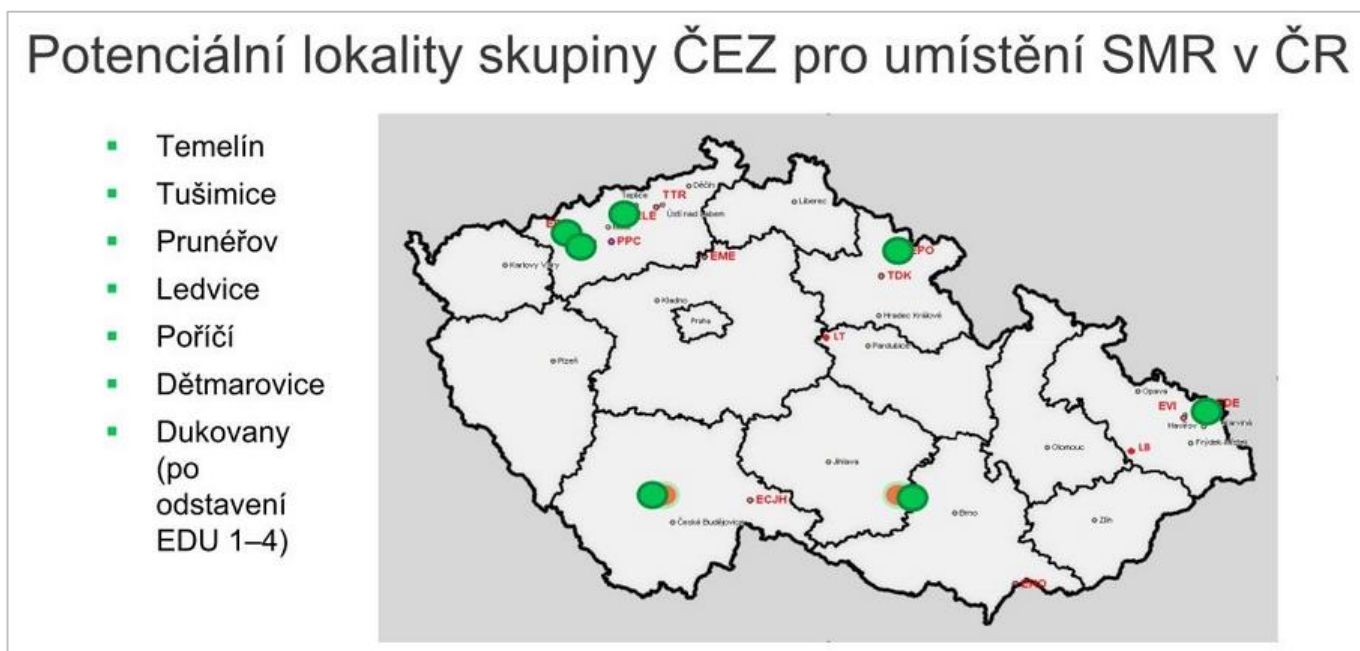
- Dotáhnout konstrukční provedení z fáze konceptu na detailní úroveň, kterou může posoudit jaderný dozor. V případě reaktorů generace III+ byl vývoj některých konceptů v této fázi ukončen.
- Vybudovat dodavatelské řetězce včetně výrobních linek pro jednotlivé komponenty. Je třeba brát v úvahu, že dodavatelské firmy, budou vyžadovat garance odběru součástí, než přistoupí k investicím. Dodavatelů schopných plnit požadované standardy přitom v posledních dvaceti letech ubylo.
- Získat zákazníka pro první projekt. Aby energetické firmy objednávaly malý modulární reaktor pro své projekty, budou chtít vidět jeho bezproblémové fungování v provozu.
- Získat partnera z řad inženýrských společností, který zajistí integraci příslušného typu SMR do celkového uspořádání elektrárny a umožní komerční výstavbu elektráren.

Jediným konceptem malého modulárního reaktoru, který se splnění uvedených podmínek blíží, je americký NuScale. Má za sebou dvacet let vývoje, úspěšně prošel posouzením jaderného dozoru a firma spolupracuje se zkušenou inženýrskou společností Fluor. NuScale má také zákazníka pro první projekt, kterým je konsorcium padesáti městských energetických společností s názvem UAMPS (Utah Associated Municipal Power Systems).

Tento pokročilý koncept ovšem nadále čelí problémům ve všech oblastech. Původní záměr počítal

se souborem dvanácti reaktorů, každým o výkonu 35 MW. Z ekonomických důvodů byl ovšem postupem času výkon reaktorů navyšován na 40, 50, 60 a naposledy na 77 MW – aktuální koncept počítá se souborem čtyř až šesti reaktorů, každým o výkonu 77 MW. Souhlas jaderného dozoru z roku 2021 se vztahoval na reaktory s výkonem 50 MW a řízení proto muselo být obnoveno, žádost byla podána na konci roku 2022.

Projekt UAMPS počítá se šesti reaktory o celkovém výkonu 476 MW a byl zahájen v roce 2016. Vzhledem k rostoucím nákladům aktuálně konsorcium usiluje o získání dostatečného počtu investorů. Aktuální cena činí 9,3 miliardy dolarů včetně finančních nákladů, přičemž 4,2 miliardy dolarů kryje dotace federálního ministerstva energetiky na pilotní projekt.

Ve Velké Británii je horkým tématem projekt malého modulárního reaktoru firmy Rolls Royce. V tomto případě jde o reaktor o výkonu 470 MW, což je na horní hranici intervalu pro SMR a na úrovni běžných reaktorů druhé generace (například reaktorů z havarované elektrárny Fukušima Daiiči). Aby se firmě vyplatilo postavit výrobní linky, musí mít zajištěný odbyt dvou reaktorů za rok. Požaduje proto po britské vládě garanci odběru 7 GW instalovaného výkonu svých reaktorů. Tento závazek by byl z pohledu britské vlády vysoce rizikový, mimo jiné proto, že detaily konceptu zatím nejsou známy. Za předpokladu, že výstavba bude trvat pět let od chvíle, kdy budou vyrobeny jednotlivé komponenty, bude v různém stádiu rozestavenosti devět reaktorů ve chvíli, kdy bude první spuštěn, tedy předtím než budou k dispozici první provozní zkušenosti.

Kompletní článek je k dispozici na: <https://www.sgr.org.uk/resources/small-modular-reactors-last-chance-saloon-nuclear-industry>

Pro Temelin.cz přeložil Karel Polanecký

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Tůň Bosna (lat: 48.8887, lon: 14.9552)

Znáte žábu blatnici? Tuhle urostlou žabku vonící po česneku i další obojživelníky můžete spatřit v tůni Bosna.

Drobný prostor dříve sloužil k dobývání písku. V současné době se zde úspěšně rozmnožují všechny tři druhy čolků, kteří jsou na Třeboňsku doma. Jedná se o čolka velkého, obecného a horského. Významný druh této lokality představuje blatnice skvrnitá, jejíž snůšky můžete během dubna pozorovat po obvodu tůně. Žába klade vajíčka do silných provazců, které proplétá mezi vodními rostlinami a větvičkami. Později můžete zahlédnout i vylíhlé pulce, kteří dosahují délky až 200 mm. Zdejší tůň obývá také skokan štíhlý, ropucha obecná či skokan zelený.

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky provádí na lokalitě pravidelný management, který

spočívá v odstraňování náletu dřevin a vyhrnutí zazemněných částí tůně. Tyto zásahy napomáhají k udržení lokality ve stavu vhodném k rozmnožování řady druhů obojživelníků.

Časová náročnost: 2 hodiny

Povaha terénu: Zpevněná cesta převážně písková v jednom úseku s asfaltovým povrchem vede rovným terénem. Pouze na začátku je úzká lávka a krátké stoupání, které je kritické pro kočárky. Pro vozíčkáře je vhodnější zvolit směr od Rapšachu, auto nechat u rybníka Horní Kočvarů a po asfaltové cestě pokračovat až k tůni.

Dostupnost: Můžete jet autobusem do Františkova a odtud po silnici k výchozímu bodu vzdálenému cca 15 min, kde se dá i parkovat. Celá trasa měří asi 2 km. Od obce Rapšach lze dojet autem až na lokalitu.

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde: <http://www.enviroskop.cz/?tun-bosna>

Vybrala pro vás Romana Panská

Projekt Enviroskop je podpořen Jihočeským krajem.

**SPOLEČNOST PRO ZAHRADNÍ
A KRAJINÁŘSKOU TVORBU**

Planá nad Lužnicí

Akce je realizována za finanční podpory Jihočeského kraje.

POZVÁNKA NA ODBORNÝ SEMINÁŘ

„Péče o dřeviny v obcích“

Garant semináře:

Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z. s.

Partner semináře:

Město Planá nad Lužnicí

Datum a čas konání:

9. června 2023, 9.00 – 15.00 hodin

Místo konání:

Planá nad Lužnicí, Sokolovna, ČSLA 244, 391 11 Planá nad Lužnicí

Vložené:

seminář je bez poplatku, povinná registrace

Přihlášení:

www.szkt.cz/akce

Cílová skupina:

Seminář je určen zejména zástupcům samosprávných malých obcí, dále pracovníkům organizačních složek obcí či dodavatelům, kteří péči o zeleň zajišťují, vhodná je i pro zástupce státní správy vykonávající kontrolní či metodickou činnost.

Obsah semináře:

Představení problematiky péče o stromy v obcích starostům a dalším zástupcům samosprávy v komplexním přehledu, s odkazy na další zdroje pro podrobnější informace. Cílem semináře je představení základních principů správné praxe v zakládací a udržovací péči o zeleň v obcích.

PROGRAM SEMINÁŘE: (www.szkt.cz/akce)

9.00

Zahájení semináře

Jiří Rangl, starosta města Planá nad Lužnicí

Ondřej Feit, Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z. s.

9.15 – 9.45

Přehled nejdůležitější platné legislativy v ochraně dřevin

JUDr. Hana Vendlová, Mgr. Petr Lhotka, KÚ České Budějovice, Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví

9.45, - 10.15

Přehled aktuálních dotačních programů 2023 pro výsadbu či péči o zeleň
Mgr. Kateřina Burianová, AOPK ČR, Regionální pracoviště Jižní Čechy

10.15 – 10.25

Otázky a diskuze

10.25 – 10.45.

Přestávka, káva, občerstvení

10.45 – 11.15

Přehled platných Standardů péče o přírodu a krajinu (zaměření na dřeviny)
Ing. Jiří Rozsypálek, Lesnická a dřevařská fakulta MENDELU Brno

11.15 – 11.30

Kvalifikační požadavky na arboristu ve výběrovém řízení, přehled arboristických certifikací
Sekce péče o dřeviny, SZKT, z. s.

11.30. – 12.00

Výsadba stromu – základy správné péče
Ladislav Kejha, zahradník, Kejha a Suk – zahradnické služby

12.00 – 12.15

Otázky a diskuze

12.15 – 13.15

Přestávka na individuální oběd

13.15 – 13.45

Následná péče o strom, vitalita a perspektiva stromu, udržitelnost projektu
Ing. Pavel Wágner, Arbonet, s. r. o., znalecká kancelář

13.45 – 14.15

Spolupráce obcí s krajinářským architektem – koncepční přístup v rozvoji obce a péče o zeleň
Ing. Jitka Vágnerová, krajinářská architektka

14.15 – 14.30

Otázky a diskuze

14.30 – 15.15

Praktická ukázka výsadby stromu
Ladislav Kejha, zahradník

Doplňkový program:

Návštěva parku Strkov – závody Mistrovství České republiky ve stromolezení (www.mcrvestromolezeni.cz)

**SPOLEČNOST PRO ZAHRADNÍ
A KRAJINÁŘSKOU TVORBU**
občanské sdružení

Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z.s.

Pižeňská 247/59, 150 00 Praha 5 – Košíře | +420 257 323 953 | kancelar@szkt.cz | IČO: 44684932 | DIČ: CZ44684932 | www.szkt.cz

Exkurze do divočiny 2023: NP Šumava a NP Bavorský les, NP České Švýcarsko, plánovaný NP Křivoklátsko, NPR Jizerskohorské bučiny

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá **prostor a čas**? Chtěli byste **poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži** a porozumět tomu, v čem je **její nedocenitelná hodnota**?

Chcete se přesvědčit, zda se **šumavská horská smrčina** po napadení kůrovcem **sama obnovuje**? Chtěli byste **zblízka poznat šumavské rašeliniště** nebo **zjistit více o životě šumavských rysů**?

Chcete se přímo v terénu **dozvědět více o lesním požáru v NP České Švýcarsko** a porozumět tomu, jak se s jeho následky vyrovná divoká příroda?

Zajímá vás, **čím jsou tak cenné lesy na Křivoklátsku**, když má být na jejich území vyhlášen **nový český národní park**?

Chcete vědět, proč se **Jizerskohorské bučiny** staly první přírodní památkou v ČR na prestižním **Seznamu světového dědictví UNESCO**?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich **poznávacích a zážitkových exkurzí**. Hnutí DUHA již téměř třicet let aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku Šumava a mnoho let podporuje ochranu divoké přírody i na jiných místech České republiky. Již počtyřicet let pro vás připravuje několik možností, jak se přiblížit šumavské divočině. **A letos poprvé přichází i s výpravami do jiných oblastí české divoké přírody.**

Dvě čtyřdenní, pět třídních, jedna víkendová a jedna jednodenní exkurze. **Vždy pod vedením odborného průvodce**, který má bohaté zkušenosti s ochranou místní přírody. Pokaždé **do nejvzácnějších míst chráněných území** včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

Termíny a místa exkurzí

Po kliknutí na vybraný termín se vám objeví podrobnosti k dané exkurzi:

- **13.–16. 7. 2023** [Exkurze napříč jižní Šumavou: Plechý, Trojmezenský prales, Vltava a Mrtvý luh, pomezí Vojenského újezdu Boletice](#)
- **20.–23. 7. 2023** [Šumavskou divočinou vodou a \(pra\)lesem: Vltava a Mrtvý luh, NPR Boubínský prales, Radvanovický hřbet](#)
- **12. 8. 2023** [Exkurze napříč Modravskými slatěmi v národním parku Šumava](#)
- **16.–20. 8. 2023** [Velká putovní exkurze napříč národním parkem Bavorský les](#)
- **23.–28. 8. 2023** [Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les](#)
- **7.–10. 9. 2023** [Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě, Zhůří, řeka Vydra, Březník a Ptačí potok](#)
- **20.–23. 7. 2023** [Exkurze mezi skalami v bukovém moři: památka UNESCO NPR Jizerskohorské bučiny](#)
- **11.–13. 8. 2023** [Exkurze do míst plánovaného národního parku Křivoklátsko](#)

- **17.–20. 8. 2023** [Exkurze národním parkem České Švýcarsko: dědictví požáru v okolí Pravčické brány, soutěsky řeky Kamenice a skalní města na mnoho způsobů](#)

Respekt k cenné přírodě

Části tras většiny exkurzí vedou místy, kam není ze zákona vstup povolen, a to z důvodu ochrany vzácných živočichů či rostlin citlivých na rušení nebo sešlap. Exkurze se mohou konat pouze za specificky stanovených podmínek (omezený počet akcí, jejich vzdělávací a osvětový charakter, vedení odborného průvodce, dohodnuté termíny i průběh tras, omezené počty účastníků apod.) na základě speciální výjimky ze zákona udělené správou NP nebo CHKO. Zveme vás k účasti na nich. V jiných případech však, prosíme, respektujte pravidla a omezení vstupu platná v chráněných územích. Děkujeme vám.

Přihláška

Účast na exkurzích je podmíněna zaplacením účastnického poplatku. Jejich výše je uvedena u jednotlivých termínů. Přihlásit se můžete prostřednictvím [jednoduchého formuláře zde](#) . Přihláška je nezávazná a po jejím obdržení vám pošleme další informace o akci. Přihlášení na akci je závazné po odeslání účastnického poplatku. Exkurze mají omezený počet účastníků. **S přihlašованиеm proto příliš neotálejte.** [Smluvní podmínky akce](#).

Kontakt

V případě dotazů se obračejte na **Marcelu Povolnou**: marcela.povolna@hnutiduha.cz , +420 771 138 018

ŠKOLA OBČANSKÉ INICIATIVY

21. - 27. 8. 2023

Škola občanské iniciativy (ŠOI) je dlouholetý vzdělávací projekt Hnutí DUHA určený pro všechny, kdo se chtějí občansky angažovat a měnit svět (nebo své okolí) k lepšímu. Jedná se o týdenní vzdělávací kurz s mnoha různorodými tématy a lektory, letos v novém provedení, které obsahuje aplikaci různých strategií změny (advokační kampaně, mobilizování, organizování se v hnutí) a sleduje aktuální trendy aktivistického hnutí a neziskového sektoru. Konkrétní témata (a postupně i lektory), jež na vás čekají, najdete v sekci programu.

ŠOI je tady pro všechny - od aktivních a zapálených aktivistů, přes pracovníky neziskových organizací v různých tématech až po ty, kdo se v aktivistickém světě chtějí teprve zorientovat a najít si zde svou roli. Kapacita kurzu je 20 lidí, neváhejte se tedy přihlásit co nejdříve a zjistit si své místo na kurzu!

Bližší informace zde: <https://soi.hnutiduha.cz/>.

Červnové exkurze z cyklu Blatského muzea „Přírodou krok za krokem“

SOBOTA 3. 6.

Květena údolí Lužnice III.

vycházka zaříznutým údolím Lužnice mezi Stádleckým mostem a Dobronicemi u Bechyně s výskytem rostlin sutových lesů, skal a říčních kaňonů

vedoucí: RNDr. Daniel Abazid (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L.)

sraz: 9:00, Stádlecký most přes Lužnici (na silnici Stádlec - Malšice), parkoviště na levém břehu (49.3671N, 14.5158E)

délka trasy: 5 km do Dobronic (tam možnost občerstvení), zpět 5 km po druhé straně řeky

PÁTEK 9. 6.

Vítání ptačího zpěvu v Nadějkově

vycházka do okolí spojená s pozorováním a poslechem ptáků

vedoucí: Ing. Josef Jahelka (ZO ČSOP Sezimovo Ústí, člen ČSO)

sraz: 16:00, Nadějkov, náměstí (49.5024N, 14.4789E)

s sebou: doporučujeme dalekohled

SOBOTA 10. 6.

Za obojživelníky a ptáky na bývalý tábořský tankodrom

vycházka spojená s pozorováním a odchytem obojživelníků a ptáků, představení armády jako krajinotvůrce chránícího cenné mokřadní biotopy před nežádoucím zarůstáním vegetací

vedoucí: Mgr. David Fischer (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L., Hornické muzeum v Příbrami) a Mgr. Miroslav Bažant (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L., spolek Tábořská bekasina, člen ČSO),

sraz: 9:00, Tábor - Klokoty, na konci garáží u vjezdu do chatové osady (49.4145N, 14.6377E, možnost dopravy z autobusového nádraží v Táboře spojem MHD č. 11 v 8:18 nebo č. 13 v 8:37 na zastávku Tábor - Klokoty, odtud 900 m jižně a pak východně kolem garáží)

s sebou: doporučujeme dalekohled a svačinu

Další program najdou zájemci zde: <https://www.blatskemuzeum.cz/prirodou-krok-za-krokem-21-rocnik-cyklu-exkurzi-2023/>

Vize trvale udržitelného rozvoje Lipenska

výstava prací studentek
Ústavu krajinářské architektury
Fakulty architektury ČVUT
Ateliér Kláry Salzmann

KRAJINA LIPNA

- 2.5.-9.6. **Český Krumlov**
Městská knihovna
- 11.6.-14.7. **Horní Planá**
Kulturní a informační centrum
- 15.7.-30.8. **Frymburk**
Obchod se suvenýry Alda
- 4.9.-31.10. **České Budějovice**
Jihočeská vědecká knihovna Lidická

Podrobné informace naleznete na lipenskoprozivot.cz

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí & Přírodovědecká fakulta JU

srdečně zvou všechny zájemce na odborný seminář

JAK ZALOŽIT KVĚTNATÝ TRÁVNÍK

Lektoři (v abecedním pořadí): Jakub Hromas (ZO ČSOP Šumava), Adéla Příbylová (PřF MU), Klára Řehounková (PřF JU), Marie Straková (Agrostis trávníky, s. r. o.), Lubomír Tichý (PřF MU), Kamila Vítovcová (PřF JU & ZO ČSOP Šumava), další lektoři v jednání

**České Budějovice, Přírodovědecká fakulta, budova B,
Branišovská 1760, místnost B2**

4. 9. 2023, 9:30

Pozvánka a podrobnosti k přihlašování na seminář budou už brzy k dispozici na webu Cally (www.calla.cz).

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla pošlete do 15. 6. 2023 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!